

12. XÂY DỰNG MÔ HÌNH THÂM CANH LÚA VÀ ĐẬU TƯƠNG NĂNG SUẤT CAO TẠI HUYỆN CHỢ ĐỒN TỈNH BẮC KẠN

1. Tên dự án: Xây dựng mô hình thâm canh lúa và đậu tương năng suất cao tại huyện Chợ Đồn tỉnh Bắc Kạn

2. Tổ chức chủ trì dự án: Viện Bảo vệ thực vật

3. Chủ nhiệm dự án: PGS.TS Nguyễn Văn Tuất.

4. Mục tiêu của dự án:

Xây dựng mô hình thâm canh tổng hợp cây lúa, màu trên cơ sở ứng dụng tiên bộ kỹ thuật vào sản xuất nhằm đạt được các mục tiêu:

- Trên cơ sở áp dụng tiên bộ kỹ thuật công nghệ thích hợp phấn đấu đạt mô hình tăng năng suất gấp 1,5 – 2 lần so với sản xuất đại trà của huyện (mức bình quân trong huyện). Cụ thể lúa lai vụ xuân đạt từ 70 – 75 tạ/ha, vụ mùa 45 – 50 tạ/ha/vụ. Đậu tương đạt 20 – 25 tạ/ha/vụ.

- Thông qua kết quả mô hình rút ra những kết luận cụ thể để xây dựng kế hoạch và chỉ đạo mở rộng trong toàn tỉnh.

- Thông qua mô hình góp phần đào tạo đội ngũ cán bộ kỹ thuật cơ sở về kinh nghiệm chỉ đạo, trình độ khoa học công nghệ và các giải pháp áp dụng trong mô hình.

5. Kết quả thực hiện:

5.1. Kết quả thực hiện mô hình thâm canh cây lúa nước:

a, Kết quả thực hiện thâm canh cây lúa lai:

- Kết quả thực hiện năm 2002:

+ *Kết quả năng suất lúa lai vụ xuân năm 2002:*

Để nâng cao năng suất, tăng nhanh sản lượng lương thực của khu vực Chợ Đồn góp phần bình ổn lương thực của từng hộ nông dân, dự án đã chọn giống lúa lai Tạp giao I là giống cho năng suất cao chất lượng khá để xây dựng mô hình tại 3 xã với diện tích 44,7 ha gồm Đồng Lạc 20 ha (13 ha cấy, 7 ha gieo sạ), Phương Viên 20 ha (6 ha cấy, 14 ha gieo sạ), Rã Bản 4,7 ha gieo sạ. Năng suất bình quân mô hình lúa cấy đạt 71 tạ/ha, năng suất bình quân mô hình gieo sạ đạt 75 tạ/ha. Việc áp dụng biện pháp gieo sạ kết hợp sử dụng thuốc trừ cỏ đỡ tốn

công lao động, giảm chi phí sản xuất, số bông/m² nhiều hơn lúa cấy. Vì vậy, năng suất lúa gieo sạ cao hơn lúa cấy.

+ *Kết quả năng suất lúa lai vụ mùa năm 2002:*

Theo kế hoạch dự án thì vụ mùa gieo cấy toàn bộ giống Bao thai, nhưng từ kết quả gieo sạ lúa lai vụ xuân xã Phương Viên đã gieo sạ bằng giống lúa Bắc ưu 903, trên diện tích là 6,47 ha. Qua theo dõi mô hình cây lúa sinh trưởng phát triển tốt, lúa trổ đều và tập trung. Năng suất bình quân đạt 70,6 tạ/ha, cá biệt có những hộ năng suất đạt 90 tạ/ha.

- *Kết quả năng suất lúa lai thực hiện năm 2003:*

+ *Kết quả năng suất lúa lai vụ xuân năm 2003:*

Vụ xuân năm 2003, dự án đã xây dựng mô hình diện tích 50 ha với giống lúa là Tạp giao I và theo phương pháp gieo sạ. Ngoài 50 ha trong mô hình, bà con nông dân ở các xã khác của huyện Chợ Đồn còn đầu tư phát triển thêm 50 ha lúa lai theo phương pháp gieo vãi. Qua theo dõi diện tích trong mô hình cũng như ngoài mô hình cho thấy lúa có thời gian sinh trưởng từ 115 – 120 ngày. Năng suất lúa mô hình đạt bình quân 80,67 tạ/ha, năng suất ngoài mô hình đạt 71,6 tạ/ha.

+ *Kết quả năng suất lúa lai vụ mùa năm 2003:*

Vụ mùa 2003 là vụ cuối cùng, dự án đã xây dựng và triển khai mô hình lúa lai tại các xã, gồm: xã Bằng Phúc mô hình lúa lai cấy tập trung, diện tích 10 ha sử dụng giống Tạp giao I; tại xã Phương Viên mô hình gieo sạ, diện tích 10 ha với giống Tạp giao IV; xã Đồng Lạc mô hình gieo vãi diện tích 15 ha, với giống Bắc ưu 903. Năng suất bình quân đại trà tại xã Bằng Phúc đạt 55,5 tạ/ha; xã Đồng Lạc đạt 56,2 tạ/ha; xã Phương Viên đạt 57,4 tạ/ha.

b, Kết quả thực hiện thâm canh cây lúa thuần:

- *Kết quả năng suất lúa Bao thai vụ mùa năm 2002:*

Dự án đã xây dựng mô hình gieo cấy giống lúa Bao thai (giống địa phương tự để) tại xã Rã Bản 5 ha, Đồng Lạc 20 ha, Phương Viên 13,53 ha. Do được áp dụng khoa học kỹ thuật vào thâm canh nên năng suất lúa bình quân tại 3 xã đã

đạt 48,97 tạ/ha trong khi đó năng suất bình quân chung ngoài mô hình chỉ đạt 36,6 tạ/ha.

- *Kết quả năng suất lúa Bao thai vụ mùa năm 2003:*

Là vụ cuối cùng dự án đã xây dựng mô hình diện tích 25 ha tại 3 xã Đồng Lạc, Phương Viên, Rã Bản. Kết quả về năng suất bình quân đạt 48,23 tạ/ha.

5.2. Kết quả thực hiện mô hình thâm canh cây đậu tương:

- *Kết quả năng suất cây đậu tương vụ xuân hè năm 2002:*

Dự án đã xây dựng mô hình đậu tương với giống DT 84 diện tích 10,64 ha tại xã Bằng Phúc. Do bà con nông dân tuân thủ đúng quy trình kỹ thuật dự án đã tập huấn nên năng suất bình quân đạt 17,7 tạ/ha, sản lượng đạt 18,83 ha.

- *Kết quả năng suất đậu tương vụ xuân hè năm 2003:*

Mô hình được thực hiện diện tích 8 ha, giảm 1,36 ha nguyên nhân do thiếu giống. So với vụ xuân hè năm 2002, năm 2003 thời tiết nắng nóng kéo dài ảnh hưởng đến ra hoa và kết quả của cây đậu tương. Nguyên nhân thứ hai là do nguồn giống không chủ động, nhân dân tự mua nên chất lượng kém đã ảnh hưởng đến năng suất. Tuy vậy, năng suất bình quân vẫn đạt 14,5 tạ/ha.

5.3. Về tình hình sâu bệnh:

- *Đối với cây lúa:*

Qua theo dõi trên đồng ruộng nhìn chung các mô hình lúa lai, lúa thuần đều xuất hiện các loại sâu bệnh hại như rầy nâu, sâu cuốn lá nhỏ, sâu đục thân, bọ xít, sâu lẩn... Ngoài ra còn xuất hiện bệnh hại như bệnh bạc lá. Tuy nhiên, do được phòng trừ kịp thời nên đã không ảnh hưởng đến năng suất của mô hình.

- *Đối với cây đậu tương:*

Qua theo dõi điều tra 2 vụ trong hai năm, mô hình trồng đậu tương xuất hiện các loại sâu cuốn lá, dòi đục ngọn, bệnh lở cổ rễ... Ngoài ra, còn xuất hiện bệnh gỉ sắt. Tuy nhiên, do phòng trừ kịp thời nên năng suất cây đậu tương vẫn đạt so với kế hoạch đề ra.

5.4. Kết quả đào tạo và chuyển giao kỹ thuật - Tổ chức tham quan, hội nghị đầu bờ và sơ kết từng vụ:

- Qua hai năm triển khai thực hiện, dự án đã tổ chức được 52 lớp huấn luyện nông dân với 3.707 lượt người tham gia. Tổng số hộ tham gia dự án của 4 xã là 1.098 hộ.

- Đã cấp phát 11.121 trang tài liệu cho nông dân.

- Đã tiến hành 4 buổi hội thảo đầu bờ, để rút kinh nghiệm với các cán bộ xã và bà con nông dân với trên 300 lượt người tham gia. Qua đó, đội ngũ cán bộ cơ sở ở thôn bản, cán bộ khuyến nông và bà con nông dân của 4 xã đã được nâng lên về trình độ khoa học kỹ thuật. Nông dân của 4 xã đã tiếp thu và triển khai đầy đủ các quy trình kỹ thuật của dự án. Mở rộng diện tích gieo vãi và sử dụng thuốc trừ cỏ trong toàn xã, diện tích lúa lai đã được đưa vào 70% diện tích ở vụ xuân.

6. Thời gian bắt đầu và kết thúc: 2002 - 2003

7. Kinh phí thực hiện: